

NICU MOLDOVAN

3

PAGINI ANIVERSARE SEINENE

1938-1997

←—————→
LUCRAREA ESTE REALIZATĂ DE:
CASA ORĂȘENEASCĂ DE CULTURĂ SEINI, 2008,
CU OCAZIA MANIFESTĂRILOR
PRILEJITE DE ANIVERSAREA
CETĂȚEANULUI DE ONOARE
NICU MOLDOVAN
←—————→

Nicu Moldovan nu trebuie uitat...

S-a născut pe Dealul Comja cu un an înainte de a fi zămislită pădurea „Eminescu” și a crescut o dată cu ea. A cântat și a recitat o dată cu plăpânde de crenguțe de brazi în devenire așa cum a devenit și el un brad pe crengile căruia au stat atârinate atâtea melodii, române, cântece populare ale zonei atât de dragi lui. A trăit, a visat, a înfăptuit și cine știe câte ar mai fi vrut să facă. Poate a și greșit, doar un artist și om a fost în Viață.

Nicu Moldovan nu trebuie uitat.

Trebuie lăsat acolo sus, pe Dealul Comja, între șoaptele de brazi...

Dan Skorka

NICU MOLDOVAN
(1938 - 1997)
Pagini biografice

S-a născut în data de **6 decembrie 1938**, în zorii zilei Sfântului Nicolae, pe Dealul Comja (650 m), conform datinii creștine această sărbătoare dându-i numele de botez. A fost al șaselea și ultimul copil al lui *Flora bacsi și a mamei Iuli*.

Tata, Florian, (1903-1994), refugiat din zona Velkaverezna, (fosta Cehoslovacia) s-a căsătorit cu Iuliana Cardoș, (1904-1986), din Racșa și au locuit pe Dealul Comja, într-o casă din chirpici cu trei odăi. Erau tocmiți de „groful Mandi” să poarte grija pădurii, a celor 20 de vaci și a altor munci pentru care toamna își primeau răsplata în mălai, grâu, cartofi și altele. Cei șase copii, Maria, Ileana, Florica, Ion și Alexandru, (un copil murind la nouă luni), împreună cu prâslea Nicu, rând pe rând au scos primul scâncet la margine de pădure, asistați de moașele vremii, Tamași și Kuzmik. Familia a semănat secară și porumb pe deal, între stânele de oi și animale sălbatice ce populau abundent zona păduroasă. Tata a avut patru puști bine ascunse cu care a suplimentat mesele cu carne de vânat, păstrată învelită în urzici, într-o scorbură mai răcoroasă sau în beci Copii mai mici aveau construită o colibă mai sus de casă unde se îndeletniceau cu scuturatul tălăngilor pentru a îndepărta porcii mistreți și cu impulsurile date leagănelui iscusit meșteșugit în care era protejat cel mai mic dintre ei când părinții erau plecați cu treburi. O întâmplare

oarecum hazlie, mai puțin pentru Alexandru care a fost mușcat ușor de gleznă, a fost când tatăl întors acasă a devenit atent la strigătul Ilenei: „*Tătuică, uite un câine!*”, care de fapt era un lup insistent la ușa casei.

Soarta nu a fost veselă nici pentru lupul singuratic, stăpânul casei apărându-și familia.

Dealul Comja era animat mai tot timpul de ciobani cu turmele lor de oi, vânători, oameni ai zonei veniți pentru a culege ciuperci, fructe. Alții veneau după lemne.

La izvor, o altă grijă a copiilor a fost alimentarea „valăului” cu sare și tărâțe pentru animalele sălbatice. Sarcina a fost îndeplinită anevoie, motivată de un resentiment. Explicația? Deseori, mergând cu vacile prin pădure, preocupați mai mult de tufele de zmeură împărțeau locul cu câte-un urs, fiecare parte fiind supărată de conturbarea plăcutei îndeletniciri.

Castelul Mandi

Mandi, o plăcută amintire pentru familia Moldovan, avea doi copii de vârsta lui Ion. Noaptea, de multe ori șterpeleau din „Camera Armelor” puști cu care veneau să învețe de la Flora

bacsi să vâneze mistreți. Tot ei au fost cei care l-au dotat pe acesta cu armele de foc. Iernile erau grele, cu zăpadă mare, viscolul dând de furcă de multe ori familiei. La începutul uneia dintre ele, bogatul zonei a trimis sus cca. 20 de porci domestici murdari și jigăriți. Tatăl nu prea s-a bucurat. Era o grijă în plus. După ce a suduit bine incapacitatea slugilor de la castel, cei care ar fi trebuit să se îngrijească de porci, a hotărât să-i lase în voia lor. Nu a trebuit mult să se gândească la ce va spune lui Mandi primăvara, având de partea lui iarna grea și animalele sălbatice. Mare i-a fost însă mirarea acestuia când și-a văzut animale tefere, ba mai mult, curate și îngrășate. Chiar și Flora bacsi s-a minunat de soluția găsită de aceștia pentru supraviețuire. Porcii și-au săpat un tunel în omătul mare până în pădurea de fagi și stejari, hrănindu-se cu jir.

Aspect din centrul Seiniului, 1938, anul nașterii lui Nicu

Tot porcii, de data aceasta cei ai familiei au creat neplăceri fraților Moldovan în pădure. Tata neștiind exact în ce parte se aflau cu animalele, lăsa merindea agățată în creanga unui copac.

Dealul Comja (650 m)

Spre disperarea copiilor, patrupezele scurtau atât de mult în jurul copacului până ce acesta cădea, oferindu-și ofranda. Cu toată partea bucolică, viața pe Comja a pus deseori la grea încercare familia. Ea era cunoscută și apreciată în Seini, locuitorii fiind impresionați mai ales de deplasarea zilnică a copiilor la școală, pe scurtături, pentru a se încadra în timp. Cele două drumuri, dus-întors erau parcurse aproximativ în timp egal, știind fiecare sarcina ce urma să o îndeplinească.

S-au creat chiar și povești cu iz de legendă despre Flora bacsi și ai săi. Lili, cum i se spunea Ilenei și-a fracturat piciorul, sau poate a pățit altceva. Familia a solicitat intervenția medicului care în grabă a fost dus cu șaretă. Tot din grabă acesta a uitat cele necesare intervenției, așa că rețeta a fost nevoit să o scrie pe ușă cu creta. Se spune că tatăl s-a deplasat la farmacie a doua zi cu ușa în spinare, solicitând medicamentele notate pe tăblia ei.

Flora bacci și mama Iuli

Localitatea Seini, era un adevărat șantier. Se construia linia de fortificații care trebuia să închidă pătrunderea inamicului pe Valea Someșului, pe aliniamentul Seini (Cimitirul evreiesc) și Măriuş (culmile Codrului). Urbea era brăzdată de drumurile camioanelor, betoniere, ofițeri de geniu, concentrați la săparea șanțurilor anticar.

Generalul Georgescu P. Ion pe Dealul Comja

Comandamentul era în localul de lângă Biserica Reformată (internat). În 1939 s-a stabilit în comună și Comandamentul Diviziei 20 Infanterie de la Tîrgu Mureș, care cu toate unitățile eșalonate aici în Poarta Someșului din Codru și până în Țara Oașului și în adâncime până la Satulung a avut misiunea de apărare a acestei Porți. Comandantul Georgescu Pavel Ion (Pion), colonel pe vremea aceea și viitor general, s-a dovedit de la început un mare iubitor al copiilor, aproximativ 100 de sărmani primind un mic dejun de la cantină. De acest lucru au beneficiat și copiii lui Flora bacci și a mamei Iuli. Generalul avea biroul în cancelaria de la parterul școlii „Alexiu Berinde”, în cele 4 săli de clasă fiind birourile ofițerilor Statului Major. Școala funcționa la etaj și la școala reformată.

Nicu a avut un an când a fost ridicat monumentul viu de pe Dealul Comja, din puieți de conifere, cu inscripția „Eminescu” de către bravul general și ostașii săi. Mai sus de casa lor, plantarea pădurii Eminescu a fost un prilej unic în viața lui Alexandru atunci când cu Nicu în brațe a fost plimbat de general la Racșa cu mașina.

Aspect din centrul vechi al Seiniului

În anul 1945, familia Moldovan coboară de pe dealul amintirilor, perioada cea mai frumoasă din viața ei, locuind o perioadă în casa mamei Iulianei, pe actuala stradă Mihai Viteazu, după o vreme mutându-se mai jos, pe aceeași stradă. Cei doi frați, Alexandru și Nicu s-au dovedit în această perioadă mari jucători de fotbal. Prichindeii organizau campionate de fotbal pe ulițe, a Gării, Apei, Boci sau Imaș, fiecare având echipă. Cei doi fiind vedete, când erau împreună, grupul lor de jucători era invincibil.

Pentru Nicu a venit vremea școlii. Clasele primare le-a petrecut alături de învățătoarea Irina Șoima, iar gimnaziale cu dirigintele profesor de matematică din Pomi, Dan Dumitru, la

școala „Alexiu Berinde”, „la Bălaj”, cum se spunea pe atunci. Florica a devenit soră medicală pediatră la Baia Mare, așa că tânărul Nicu se mută la ea pentru a-și continua studiile. Rămâne corigent la desen, apoi la chimie, o materie neglijată care s-a întors împotriva lui, aducându-i repetenția. S-a angajat, mai întâi la I.G.O. Baia Mare, după șase luni intrând în subteran, la mina „Herja”. Nu a rezistat fizic condițiilor grele ale vieții de miner, ceea ce l-a determinat să se înscrie la un concurs de mânăitor de decor, la Teatrul de Păpuși din oraș. În 1957 devine absolvent de liceu, curs seral.

În 1954, Flora bacsi este angajat la Primăria Seini, la „Grajdul taurilor” de pe actuala stradă Aurel Vlaicu, de 40 de ha. ce număra 11 tauri, 12 vieri și 2 armăsari. Om priceput la animale, este apreciat și evidențiat. Se pensionează peste câțiva, rămânând un consultant de nădejde pentru instituție.

Nicu,
absolvent de școală, 1957

A primit o garsonieră, și viața pentru Nicu pare că ia o cale favorabilă. Primește rolul „Lăbuș” cu care se realizează și o întâmplare hazlie care constituie primul deliciu teatral între colegi. Se zvonea că urma să se înființeze un ansamblu de cântece și dansuri, încă din 1956, când a fost publicat primul

anunț, în „Pentru Socialism”, (anul VII, nr. 902, din 29 noiembrie 1956, pag. 3), având ca motivație „valorificarea bogățiilor folclorice ale regiunii”. Au urmat ani cu emoții și așteptare înfrigurată pentru Nicu Moldovan care își vede până la urmă visul împlinit.

În **15 martie 1959** a luat ființă **„Ansamblul băimărean de cântece și dansuri al Sfatului Popular Regional”, împreună cu Teatrul de Stat Baia Mare**. Se prezintă la concurs pentru ocuparea unui post de corist, la bagheta dirijorală fiind profesorul Gheorghe Velea. A fost remarcat de acesta și chiar pregătit pentru roluri de operetă. (Se repeta atunci „Lăsați-mă să cânt”, de Gherase Dendrino). Orchestra populară era condusă de Dragoș Lucan, Nicu Moldovan fiind atras mai mult de această manifestare artistică, folclorul, în care intuia reale posibilități de afirmare. Primul spectacol a avut loc în data de **30 august 1959** și s-a intitulat **„Baia Mare în cântec și joc”**. În iarna anilor 1959-1960 a urmat **„Frumoasă ești, patria mea”,** spectacol de cântece și dansuri cu iz propagandistic al unicului partid al vremii. Regizor a fost **Petre Meglei**, directorul Teatrului de Stat, conducerea muzicală fiind asigurată de profesorul **Ioan Micu**, directorul ansamblului, fost dirijor al orchestrei simfonice din Satu Mare. Partea orchestră-cor a fost condusă de **Vasiliu Becea**, cea cu conținut folcloric fiind îndrumat de **Aurel Nemeș**. Pentru părțile solistice au fost invitați să participe **Felician Fărcașu, Nicolae Sabău, Dumitru Fărcaș, Ana Coșprundan, Viorica Groza-Lar, Doina Ghiriti, fiica învățătorilor Ghiriti din Seini, de pe strada Cireșilor**. Următorul spectacol, pregătit în paralel, **„Cântă Maramureșul”** alături de cel descris anterior a fost prezentat ca spectacole în deplasare chiar și într-un turneu de 45 de zile.

Pentru Nicu Moldovan, realizarea spectacolului **Toată țara-i o cunună** pe libretul poetului Vlaicu Bârnă, a fost momentul în care **apare pentru prima dată pe afiș**, alături de Iacobina Vlad și Felician Fărcașu. A prezentat cântecele **„Mândru zice fluieru” și „Io-s ficior de pe sub Codru”**. Și acest spectacol este prezentat în țară și pe Litoral.

În 1964 se conturează tot mai evident fiecare compartiment, în anul următor devenind unitate separată **„Orchestra și soliștii de muzică populară”** care în 1968 devine **„Ansamblul de stat de cântece și dansuri Maramureșul”, actualul Ansamblu Național „Transilvania”**.

Nicu își îmbogățește repertoriul, culegând folclor din Țara Oașului, Codrului și Lăpușului.

Viorica Groza-Lar

În perioada în care spectacolele au fost organizate în comun cu cele ale dramaticului, artistul seinean a avut privilegiul de a fi în preajma unor mari regizori sau actori cum ar fi Lulu Savu, Cătălina Buzoianu, Ion Uță, Cornel Mititelu ș.a. Spectacolul de estradă „La braț cu tinerețea” a constituit o premieră în viața culturală băimăreană, gazdă fiind cinematograful „Minerul”, din cauza numărului mai mare de locuri. S-a format un trio armonios mult gustat de public, format din Nicu, Dumitru Lar, soțul Vioricăi Groza, și Gheorghe Bondrea.

Spectacolul „Un revelion de...pomină”

Primul disc

În 1963, se căsătorește cu Mioara Popa, o tânără dansatoare venită de la Ansamblul „Dr. Petru Groza” din Deva, un mariaj ratat însă. Cuplul se destramă după circa doi ani, Mioara devenind mai târziu soția lui Liviu Borlan. Viața pentru Nicu Moldovan continuă după acest eșec, participând la înregistrări pentru Radio împreună cu Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii Române, dirijată de George Vancu și Radu Voinescu. Cu cei doi se editează primul disc „Electrecord”, (EPC N.I. 760/66), cu interpretările „Cântec de sâmbură”, „Cântec de steag”, „Cântec de nuntă în Oaș” și „Drag mi-e jocul chiorean”.

Din 1964, devine „colaborator al Televiziunii Române”, (titlu mult uzitat al vremii, care ridică valoarea spectacolului în care participau posesorii acestuia). Nicu Moldovan este invitat de cunoscuții redactorii de televiziune ai vremii, Traian Buhlea,

Eugen Gal, Teodora Popescu, Virgil Comșa să participe la spectacole de folclor televizate, fie în direct, fie înregistrări anterioare.

Solistul de muzică populară într-un turneu în Brașov o cunoaște pe Ileana Colceriu, constituind o trăire puternică și debutul unei povești de dragoste. Ea va deveni aleasa inimii sale și tovarășă de viață până la capătul vieții. Ileana era o fată foarte frumoasă și plină de talent, calități care au fost promovate prin angajarea ei ca și dansatoare la ansamblu.

Nicu, Ileana și câțiva prieteni

Ileana la angajarea în ansamblu

Legitimația din 1973 a Ilenei Moldovan

Prima fotografie artistică a dansatoarei Ileana Moldovan

În 1966, orchestra populară avea în componență opt vioariști, din rândul acestor virtuoși instrumentiști ieșind în evidență Victor Negrea, doi acordeoniști, un țambalist, la clarinet un alt nume a atras atenția, Vasile Ionce. Contrabasistul încheia lista membrilor ei, această formulă fiind cea de acompaniament a apariției regretatei Titiana Mihali.

Titiana Mihali, Ileana și Nicu la o recepție

Spectacolul ei de debut, „Anotimpuri, anotimpuri”, scris de Valentin Munteanu și Mircea Graur, sub conducerea muzicală a lui Liviu Borlan, cuprinde și cântecele de cătănie ale lui Nicu, numeroase în repertoriul său.

De sărbătoarea „Sfântului Constantin și Elena” a anului 1968 (21 mai), în viața soților Nicu și Ileana intră voinicește unicul lor copil, **Nicolae-Florin**, luând numele tatălui și al bunicului. Ca și orice copil, el va schimba ritmul vieții familiei, aducând o nouă preocupare și motivație. În repertoriul solistului

Familia completă, cu Nicușor deja măricel

apar noi melodii de leagăn, poezii și povești adevărate sau scornite, născute din mândria și iubirea de tată. Este anul când îi oferă cadou juniorului titlul de laureat la Festivalul Folcloric Internațional Studențesc de la Katowice, Polonia. La întoarcere, în Bratislava laureații au fost invitați pe platourile de filmare a televiziunii fostei Cehoslovacii.

O montare inedită a acestui an a fost opereta „Pintea Viteazul”, de inspirație folclorică maramureșeană, pe libretul scriitorului sighetean Ludovic Bruckstein, partitura muzicală aparținând lui Filaret Barbu, cu elemente folclorice locale. Paralel se pregătește spectacolul folcloric „Cântă Iza, cântă Mara”, alături de Nicu evoluând cunoscuții soliști de muzică populară, nume consacrate deja, Angela Buciu, Titiana Mihali, Maria Năsui, Elena Marian, frații Petreuş și Titus Perșe.

Spectacolele au fost de răsunet național, costumele

populare autentice (cusute în Tămaia și Sîrbi pe Someș) valoarea interpretativă a soliștilor, coregrafia, scenografia toate au fost apreciate de critica de specialitate, publicul autohton și din țară.

Angela Buciu alături de Nicu Moldovan

Pe muzica și libretul lui Liviu Borlan, ultimul spectacol cu o montare de proporții, având nevoie de efortul întregului ansamblu a fost cel intitulat „Rapsodie maramureșeană”, o îmbinare ingenioasă de datini și obiceiuri cu cântece și dansuri. Din motive financiare, s-a desființat corul și orchestra mare, soliștii de operetă și estradă, rămânând nucleul folcloric reunit în Ansamblul de cântece și dansuri „Maramureșul”, trecând sub jurisdicția sindicatelor. A fost o cotitură benefică vieții formației care valorifica folclorul, fie cel nou, fie autentic, dar trist pentru atâtea valori interpretative și de creație a genului proaspăt „înmormântat”.

Soții Moldovan, într-un moment fericit din viața lor

Nicu Moldovan, face cunoștință și cu romanța, un gen care i s-a potrivit foarte bine, publicul cerându-i să interpreteze câte-un mănunchi de lirice și duioase acorduri la orice apariție a sa pe scenă. Epigrama, bancurile sunt alte manifestări abordate cu destul succes de solist, toate pregătite minuțios în noul sediu, casa de cultură a sindicatelor. Se montează suite de orchestră și dansuri populare noi din toate zonele folclorice reprezentative ale țării. S-a „legiferat” numărul de 12 perechilor, 20 de instrumentiști, conduși de Liviu Borlan, șase soliști (Nicu, Titiana, Viorica, Maria Popa, Elena Marian și Titus Perșe). Devenind a sindicatelor, au putut apărea și turneele în țări din afara sistemului comunist. Primul a fost în 1971, în cel al țărilor nordice, ce a avut loc în Norvegia, apoi în Suedia. Ansamblul primește Diploma de onoare a Festivalului „Peer Gynt”.

Cu romanța pe buze, Nicu surâde spectatorilor

Minunații Frații Petreuş

Dintre romanțele acompaniate de orchestra condusă de Alexandru Viman, cu care s-au bucurat de succes se numără „Ochii tăi”, „Zadarnic tremuri când mă vezi” și binecunoscuta „A venit aseară mama”

**Alexandru Viman,
nume de prestigiu al ansamblului**

În 1972 se pregătește spectacolul „Sânzienele”, pe primul libret al lui Nicu Moldovan, în regia lui Isidor Râpă. Ansamblul este invitat la Liubliana (din fosta Iugoslavia), la un festival internațional de folclor, schimb de experiență. În anul următor, se întreprinde un turneu în țările africane Egipt și Sudan, la care soții Moldovan nu participă.

În 1974 se organizează turnee naționale, în care șef de turneu era Nicu Moldovan.

Ileana, în „Voievodul țiganilor”

Anul 1974 este cel în care ansamblul primește invitația de a participa la un turneu protocolar în **Mongolia, Coreea de Nord și China**, în urma vizitelor lui Nicolae Ceaușescu în aceste țări. A fost primul zbor cu avionul al solistului, care a creat multe emoții. Aceasta din cauza prăbușirii unui avion cu o delegație românească la bord, în deșert, în care au murit toți pasagerii. Singurul supraviețuitor, **Nicolae Nistor**, un „mamut” în dirijarea destinelor culturale ale vremii la nivelul Consiliul Culturii și Educației Socialiste, respectiv Casa Centrala a Creației Populare (pentru că minister nu era pe vremea aceea, n.r.) , un om de treabă de felul lui, a avut norocul să piardă avionul. A fost o întâmplare pe care a povestit-o ani de-a rândul tuturor, în toate peregrinările sale din țară. Referitor la acesta, cunoștea întreaga mișcare artistică din România, în detaliu. Deplasarea a fost reușită participând ambii soți Moldovan.

Aspect din turneul din Mongolia, Ulan-Bator

Urmașii lui Genghis Han au receptat bine folclorul românesc, deliciul lor fiind melodiile învățate și interpretate de soliștii maramureșeni din folclorul lor. În China istoria s-a repetat, la Peking, (acum Beijing), Shanhai, Nampo, Nanking, au răsunat aplauzele fie pentru evoluțiile românești, fie pentru interpretările chinezești. A trebuit montat ad-hoc un dans tematic muncitoresc, cerință diplomatică, care a reușit și el, chiar dacă a fost un lucru inedit în viața ansamblului. Recompensa a fost invitarea ansamblului la o seară în care un ansamblu chinezesc a prezentat un program exclusiv românesc, cu un repertoriu și costume populare autentice. La Phenian, în Coreea de Nord au fost ultimele spectacole pe pământ asiatic, unde Nicu Moldovan a fost răsplătit în mod special, melodiile ritmate, costumul popular fiind pe gustul coreenilor.

În anul 1976 este numit **directorul ansamblului „Maramureșul”**, funcție care a deținut-o timp de șase ani. Numirea a fost făcută imediat după revenirea dintr-un turneu din Regiunea Ivano-Frankivsk, din Ucraina

Primii pași au fost turnee în Ardeal și în zona Maramureșului, pentru ca ansamblul să fie bine cunoscut la el acasă. La Seini a fost chiar de mai multe ori. Ani de zile a întreținut contractul cu O.J.T. Litoral, ansamblul participând câteva luni la spectacole estivale.

La „Miorița”, pe Litoral, cu Nicolae Orbulescu, „Lae”

În anul 1977, după devastatorul cutremur care s-a abătut asupra sud-estului țării, în frunte cu București, ansamblul pornește într-un turneu cu spectacolul intitulat „Flori din România” în America Latină, cuprinzând țările, Mexic, Costa Rica, Peru, Venezuela și Columbia. Acapulco, Guadalajara, San José, Lima, sunt doar câteva din așezările unde au fost prezentate spectacole. Inițial, invitația era pentru a participa la un festival din Mexic, dar după succesul repurtat ansamblul a fost invitat la o emisiune televizată și transmisă în direct la toată răsufarea latină, ceea ce s-a soldat cu prelungirea turneului. Reîntorși în țară s-a montat spectacolul „La izvoare

fermecate”, pe libretul lui Nicu. Premiera a avut loc în 16 decembrie 1977. În anul următor, s-a pregătit programul pentru show-ul „Elixirul veseliei”, când Nicușor împlinea 10 ani.

Nicu Moldovan, meditănd la destinele ansamblului și Ileana, în spectacol

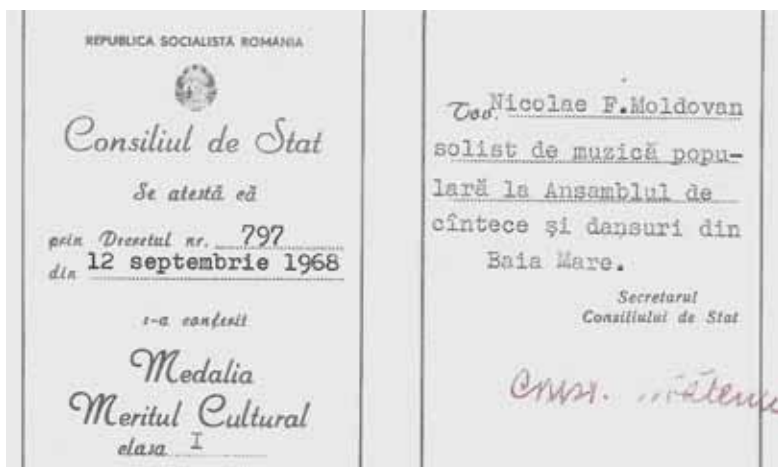
În 1979, în spectacolul „Cântece fără vârstă”, se dă romanței rangul de regină, dominând programul. A fost anul când ansamblul a împlinit 20 de ani de existență, data aniversării fixându-se în 27 martie, cu „Elixirul veseliei” Presa vremii a elogiat ansamblul la momentul aniversar, confirmând valoarea certă a întregului grup, în frunte cu soliștii Angela Buciu, Titus Perșe, Viorica Groza-Lar și mai tinerii Ileana Misaroș, Maria Oniga, Ion Pop, Nicolae Griguță ș.a. În 28 martie s-a prezentat „Codru-i frate cu românul”. S-a editat **al doilea disc**, un LP, (ST - EPE 01682) cu 14 cântece din Oaș, Chioar, Codru și Lăpuș. În anul 1980, la Baia Mare, se organizează un **festival al ansamblurilor**

profesioniste, la care participă Suceava, cu „Ciprian Porumbescu”, „Mureșul” din Tîrgu Mureș și din Timișoara, ansamblul „Banatul”. Urmează un turneu de 7 zile în Ucraina, și multe spectacole în țară, instituțiile culturale fiind obligate să treacă pe o autofinanțare severă. Tot în acest an un impresar american face toate demersurile pentru a invita 45 de membri ai ansamblului în S.U.A. și Canada. Vizionarea spectacolului a avut loc în 21 mai 1981, sosirea în New York (23 septembrie) rupând pentru o perioadă maramureșenii de realitățile vieții ce se altera pregnant și sigur în țară. În coregrafia **maestrului Valeriu Buciu**, nume de referință în folclorul coregrafic național, spectacolele timp de aproape 3 luni au fost prezentate în localități de la Atlantic până la Pacific. A fost un număr de 64 de evoluții istovitoare care au capacitat membrii delegației la maximum.

În S.U.A., la aniversarea zilei de naștere a lui Nicu Moldovan.

Un incident banal la prima vedere, cu o încurcătură de factură plătită pentru o pereche de cizmulițe de damă a adus mari neplăceri directorului Nicu Moldovan la revenirea în țară. Întâmplarea ia șubrezit sănătatea, un grad mare de anemie, o stare depresivă și ulcerul duodenal dându-i mari probleme. Problemele au fost elucidate, dar sănătatea nu l-a mai lăsat să-și exercite funcția, în 1982 fiind numit director Romulus Roman. În acest an s-au împlinit 25 de ani de activitate neîntreruptă în domeniu.

Cu peste 80 de culegeri de folclor muzical, 4 discuri, medalia „25 de ani de la Proclamarea Republicii”, insignele „Jubileu 1877-1977” și „Merite deosebite în activitatea cultural-artistică”, zeci de apariții la Radioteleviziune, apariții cu poezii, epigrame, eseuri, cronici în ziarele vremii, Nicu Moldovan a avut un palmares notabil la această aniversare.

Activitatea continuă. El scrie libretul spectacolului „De la Baia Mare la... Mare”, coregrafia fiind asigurată de Valeriu Buciu, „Ică” cum îi spuneau bucureștenii, conducerea muzicală aparținându-i aceluiași Alexandru Viman.

În 1983 au început colaborările cu vestitul prof. dr. Mihai Florea, îndrăgit crainic de televiziune, greu încercat de cutremurul din 1977, când și-a pierdut familia. În anii 1983-1984 s-au efectuat multe turnee în țară, duetele rapsozilor Ion Pop și Nicolae Griguiță, duetele lui cu Nicu cu Angela, Viorica, Titus, (cu ultimul legându-se și o statornică prietenie) fiind apreciate de public. Erau în vogă spectacolele de varietăți, așa că se montează „Oșencuțele”, „Pastila veseliei”. În 1986, a colaborat la spectacolul „Plai de dor”.

Nicușor, moștenește talentul familiei, (locuiau în Săsar, pe strada George Enescu) și se prezintă la un concurs de acordeonist în ansamblu. A învățat instrumentul de mic, urmând trei ani la școala de arte. Comisia alcătuită din George Vancu, Liviu Borlan, Valer Buciu alături de

Alexandru Viman, Valentin Băințan
Îl promovează în „echipă”, alături de Dumitru Dobrican, Mircea Belbe, Gheorghe Sponar, Ilie Lăcătuș, Valer Negrea, Vasile Seraz, Gavril Martocsan, Victor Lingurar ș.a. alături de soliștii tata, Angela, Titus, Viorica, Năstaca Tentiș, frații Petreuş, Petre Giurgi cu Ion Pop, N.Sabău, regretatul Viorel Costin ș.a.

A stat trei ani acompaniindu-l pe tatăl său în spectacole care s-au bucurat și de colaborări cu nume grele din folclor cum ar fi, Achim Nica, Bocșa, Furdui Iancu, Munteanu, Petrică Moise, Mioara Velicu, Mariana Drăghicescu, Irina Loghin, Gheorghe Turda etc. Nicu Moldovan, în 1984 lansează noul disc LP „Mară, pe marginea ta”, (ST - EPE 02937), cu 11 cântece, cu orchestra

condusă de Viman. S-au împlinit 30 de ani de activitate, în care a acumulat alături de cele trei discuri personale apariții pe șapte de grup, cca.9.500 de turnee în țară și în străinătate, o medie de 315 spectacole anuale, mii de spectatori, ore însumate de aplauze.

„**Plai de dor**”, nume predestinat de spectacol pentru Nicu, îl poartă prin țară **în ultimul lui turneu**, străbătându-se Valea Jiului, Banatul, Moldova. La sediu mai colaborează la spectacolul „Păcală și Păcălici”. A urmat anul 1989, pensionarul Nicu Moldovan, (alături de mulți alții din ansamblu, în 1990), în 1991 devine președintele „Asociației de sprijin a reformelor Guvernului Român”. Continuă scrisul, poezii, epigrame, articole de opinie, „Buzdugan Valahul”, pseudonimul cu care se semnează apare frecvent în presa vremii, mai ales în „Dialog '92”. (Tot în 1991, Nicușor se însoară cu Angela). **Valeriu Buciu, directorul ansamblului devenit „Transilvania”, (național)**, îl solicită pe Nicu Moldovan în colaborări pentru acoperirea repertoriului zonei Oaș, o încercare vremelnică, solistul seinean simțind că ritmul spectacolelor este prea epuizant. Mai susține un recital din „Dorurile cântecelor mele”, dar apare și mai elocvent sentimentul că prudența trebuie să-și spună cuvântul. Devine redactor în publicația săptămânală „Informația băimăreană '96”, „Graiul Maramureșului” îl „răsfață” cu publicări de poezii, dar sentimente din ce în ce mai contradictorii, fie ele filosofice, existențialiste încep să-l macine. Alături de o pneumonie rebelă, vechile boli acumulate, oboseala vieții de artist, a firii sale toate îl marchează, artistul ajungând să se închidă în el. În 1995 scrie câteva „Stihuri de Sfânta Înviere”, la care ține, considerându-le cu valoare de moștenire. Cel mai mare eveniment în viața lui, un balsam sufletesc, o mândrie

unică s-a înfăptuit în 12 septembrie 1993, când s-a născut nepoțica sa, **Cristina-Maria**, o mândrețe de fată, „Prințesa de Aur” a bunicului Nicu Moldovan.

„Prințesa de Aur”, **CRISTINA-MARIA**, nepoata lui Nicu, absolventă a clasei a VIII-a, la școala de muzică, pornind în 2008 pe urmele bunicului, în liceul dedicat artelor, din Baia Mare. Și cine știe, poate talentul ei, ori poate Nicu, aflat între brazi Comjei, vor veghea la drumul ei, pentru a ajunge cât mai departe...

În 22 aprilie 1997, înainte de sărbătoarea Învierii, Nicu NU s-a mai dus să o vadă pe Cristina. Nicu NU a mai scris. Nicu NU a apucat să îi mai spună lui Nicușor o povață. Nicu a pus pe roata pick-up - ului un cântec de-al său, dar acul s-a frânt...

Ileana i-a îngrijit cartea după un an, a mai stat ce a mai stat apoi s-a dus și ea să-l caute pe Nicu. Nicușor, la 40 de ani, trăiește la Baia Mare printre amintiri. Florica, sora care a fost mereu alături, de Nicu, de nepot, trăiește și ea

pe malul Săsarului. Alexandru, locuiește în Seini, pe strada copilăriei, sub poale de Comja, ascultând ecoul chiotelor de bucurie la victoriile în campionatul de fotbal al ulițelor.

Nicu este înmormântat sub Dealul Florilor din Baia Mare.

DIN CREAȚIA LUI NICU MOLDOVAN
Din Stihuri de Sfânta Înviere

HRISTOS A ÎNVIAT!

Vin prin poieni imaculate
Unde doar cerbul a călcat
Și de pe piscurile-nalte
Vă cânt: Hristos a Înviat!

În acest secol preafierbinte
Când rostul rugii l-am uitat
Eu vin spre aducere-aminte
Să cânt: Hristos a Înviat!

Când la furatele hotare
Ne moare și-azi câte-un fârtat
Veniți spre sfintele altare
La rugă și la închinat!

Când ne mai plângem încă morții
Și pe greșiți nu i-am iertat
Deschideți larg zăvorul porții
Veniți: Hristos a Înviat!

MAMEI

Copilăria mea cu visurile mele
 Din satul mei pierdut printre uluci
 Căsuța din chirpici, cu strașinele
 Teiul bătrân, cireși și meri...și nuci...

Măicuța, prea devreme-mbătrânită
 Cu părul nins, cu ochii blânzi, căprui
 Ce se-așeza oleacă liniștită
 Când ne vedea culcându-ne sătui.

Pe ulița copilăriei mele
 Se adunau adesea-n șezători
 Măicuțele vorbind de câte cele
 De soții lor, de scumpii lor feciori.

Pe ulița copilăriei mele
 Măicuța mea nu sta prea mult cu ele
 Căci taica nu venise din război
 Și eram mici. Și sta mai mult cu noi.

Pe ulița copilăriei mele
 E mărtișor și-i plin de flori de și stele
 În zori, când norii dorm de bună seamă
 Le-oi strânge toate, pentru tine Mamă.

MAMEI

Aș veni la tine mamă
 Aș veni, dar vezi, mi-e teamă.
 Azi, n-aș mai găsi la tine
 Leacul care să-mi aline
 Plânsul anilor de chin
 Și de aceea, nu mai vin...

Să nu vii nici tu la mine
 Și să nu plângi la vecine
 Și să nu spui nimănui
 C-am pornit-o iar... hai-hui...
 Dorul, știu, te-o-mbătrâni,
 Mamă, totuși, nu veni...

Nimeni, nimeni să nu vină
 Că mi-e cupa-atât de plină
 Și din crâșmă-n crâșmă trec
 Poate voi putea să-nec
 Glasul care tot mă cheamă
 Vino!... Vino!... Vino, Mamă!

POST-ELECTORALĂ**Epilog**

Căzut-a în sfârșit cortina peste urne
 Avem primar!. De-o grijă am scăpat.
 Ne-ntoarcem iar spre trebile diurne
 Piesa în trei acte, iată, s-a terminat.
 Actori și spectatori, deopotrivă.
 Am fost, precum în piesele moderne
 Unii au „jucat”, pentru... alții... împotriva.
 Mă rog, toate acestea sunt mărunțișuri terne,
 De-acu să asfalteze, să sape, să planteze;
 Primarul să se zbată, s-avem aer curat,
 Să-nceapă a se plânge, nu cumva să cuteze,
 Căci toate le-a promis pentr-un votat!
 Iar noi, atâția câți am fost, l-am acordat,
 Dar iată că pe unii prea rău i-am supărat,
 Căci lângă apă n-avem nici pâine pentru post,
 Trimite-i dom-le Anghel cu grâu la măcinat!

16.05.1993
 „Graiul Maramureșului”

EPIGRAME:**În preajma alegerilor locale (și nu numai):**

Ne-or „îmbăta” cu vorbe, bravele partide,
 Iar noi nu prea mai avem ce pune-n blide,
 Cei ce-și vor vedea „atinse țintele”
 Ne-or cere în final... și blidele!...

PROVERBE RĂSTĂLMĂCITE:

Cine sapă groapa altuia... se numește gropar.
 Cine se scoală de dimineață... doarme puțin.
 Apa trece, pietrele... se udă.
 Omul gospodar își face iarna căruță și vara... o vinde.

BANCURI CULESE:

Un grup de turiști, vizitând Maramureșul, observă pe un drum lateral, un copil plângând. Opresc și-l întrebă motivul:
 - Apoi, ia, mai încolo s-o-mburdat caru cu fân.
 - Dar tatăl tău știe?!
 - Cum să nu știe, că de azi dimineață-i sub car!!!

* * *

La câteva luni după terminarea ultimului război mondial, cineva sună zilnic la Ambasada Rusă întrebând cât e ceasul. O vreme a primit răspunsuri politicoase, în final o voce iritată îi răspunde:

- Dar mai întrebați și la alte ambasade. Cea a Americii, Germaniei, Franței...
 - Da, ce, ei mi-au luat ceasul în '44?

* * *

Nicu a debutat în Seini. A fost elevul lui Mihai Bălaj, fiind unul din tenorii de bază ai corului condus de acesta. Numele lui apare în tabelul nominal al coriștilor care au participat la al III-lea concurs, în anul 1954. Pe lângă dese vizite acasă, a poposit cu spectacolele ansamblului atât în căminul cultural vechi, cel al breslașilor seineni, cât și la actualul sediu, inaugurat în 17 noiembrie 1974. Distincția „Meritul cultural - clasa I” i-a fost înmănată la Seini, la aniversarea corului seinean. În 1998, casa de cultură organizează lansarea în Seini a cărții semnată de Nicu, „**Luceafărul de dimineață**”, editura „Helvetica”, ISBN 973-98332-8-4, redactor de carte Valentin Băințan, la care a participat familia, Ileana și mulți seineni. În 2008, la inițiativa instituției culturale seinene, i se conferă titlul de „**Cetățean de onoare al orașului Seini**”, Hotărârea nr. 40/23.06.2008 a Consiliului Local Seini, propunere susținută în ședință de primarul Zamfir Adoreanu-Kraiger și avizată de secretarul primăriei, Ioan Bud. **La „Zilele orașului”, ediția a XI-a, în 12 iulie 2008, s-a dezvelit o placă comemorativă**, la Complexul monumental din centru, împreună cu cea dedicată lui Mihai Bălaj, lângă cele ale generalului Pion și Alexiu Berinde. Tot cu această ocazie se prezintă broșura „Nicu Moldovan” (editată de Casa Orășenească de Cultură Seini, redactor de carte Dan Skorka), cuprinzând pagini biografice, creații, foarte multe foto-documente oferite de Ștefan Aitai, nepot, Natalia și Alexandru Moldovan, frate și cumnată, Dana, strănepoată și Nicușor, fiul lui Nicu. Broșura, multe din cântecele sale vor fi postate pe site-ul urbei, solistul de muzică populară dat de comunitatea seineană intrând definitiv în istoria locală și nu numai.

Paradoxal, dar este foarte dificil a scrie despre cineva care aparține istoriei foarte apropiate. Contemporanii lui Nicu, mulți în viață și în activitate, familia rămasă printre noi, nu au sedimentat amintirile, nu au creat o cronologie anume a întâmplărilor, a faptelor. Vorbind despre acei ani, majoritatea celor abordați au relatat o serie de trăiri, de evenimente dispersate, mai toate fiind legate de persoana lor vis-a-vis de cea a lui Nicu și a celorlalți membri ai lumii artistice băimărene, care toți de fapt au făcut parte din istoria ei, la mijlocul și finele secolului trecut, cu prelungiri până în zilele noastre. Am încercat să-l extragem pe Nicu dintre ei, umplând câteva pagini care să constituie un omagiu la aniversarea lui, de 70 de ani.

ALBUM DE FAMILIE, IPOSTAZE CU NICU

Ileana (Lili)

Maria și
soțul ei

Ion Moldovan

Alexandru și Ion

**Alexandru, Ion, Nicu, Baci Flore și Lili
la înmormântarea mamei Iuli, 1986**

Nicu, Ileana, Maria Chirilă, Valeriu Buciu ș.a.

Ileana și Nicu în Mexic

Nicușor în orchestră la acordeon

Ileana, Cristina, Nicușor și Angela, 27. 09. 1998

SPICUIRI DIN PRESA VREMII

„Jos clopul!”

În fața artiștilor maramureșeni pentru spectacolul lor „De la Baia Mare... la Mare”. Indiscutabil, orice restaurant de pe Litoral poate fi „invidios” pe „Miorița” din Mamaia, pentru privilegiul de a beneficia de prezența unor artiști de felul celor ai Ansamblului folcloric „Maramureșul”. Veniți „De la Baia Mare... la Mare”, artiștii maramureșeni au adus un program de frumusețe și valoare a unei flori rare, în care realizatorii și interpreții, laolaltă, dovedesc nu doar talent, ci și un respect demn de toată admirația pentru cântecul, dansul și portul românesc din nord, lucru cu atât mai important dacă ținem seama de frecvențe „interpretări” date de unii folclorului din această zonă etnografică cu un specific aparte, ce a dăinuit și dăinuie de veacuri.

Cu un regizor cum este Nicu Moldovan, cu un maestru coregraf ca Valeriu Buciu, sau cu un dirijor de talia lui Alexandru Viman, cu cântăreți de expresivitatea lui Titus Perșe, cu rapsozi populari sau dansatori ca cea ai „Maramureșului” era și imposibil, de fapt, ca produsul artistic să aibă alt calificativ decât EXCELENT.

(„Litoral”, Constanța, 26 iunie 1983)

„Trei decenii de cântec”

În urmă cu 30 de ani debuta cu succes unul dintre cei care avea să devină interpret de frunte al melosului popular românesc din acest minunat colț de țară. Este vorba despre solistul vocal Nicu Moldovan.

Așa cum mărturisesc colegii săi într-o frumoasă preocupare de a aduce în sufletele noastre perle ale

minunatului nostru folclor, de la primele apariții pe scenă, Nicu Moldovan s-a afirmat ca un cert talent. Acest fapt l-a confirmat de-a lungul anilor, culegând binemeritele aplauze din partea a milioane de iubitori ai cântecului popular românesc.

Garanția nestematelor repertoriului prezentat constă, în primul rând, în valoarea intrinsecă a creației populare, căreia. Printre alții străluciți mesageri, Nicu Moldovan i-a dat glas cu talent și generozitate.

Culegător de folclor, interpret, scenarist, regizor, cel căruia îi dăruim aceste rânduri, a fost prezent, în medie, în 315 spectacole pe an, îndeosebi pe scena Ansamblului profesionist „Maramureșul”. Distincțiile acordate constituie o dovadă în plus privind harul cu care este înzestrat acest solist și activist cultural, răsplătit pentru contribuția sa cu „Meritul cultural, clasa I” și titlul de laureat al Festivalului Național „Cântarea României”. Și iată că în al 30-lea an al meritoasei sale activități, Nicu Moldovan ne face bucuria de a ne dăruia un nou disc - „Mară, pe marginea ta”, al șaptelea pe care îi apare numele - 4 colective, 3 în exclusivitate...

...Se cuvine deci ca, pentru cele două evenimente din activitatea artistică, Nicu Moldovan să primească aplauze și felicitări.

(Mihai CUPCEA, „Pentru socialism”, 1984)

**COPERTA, (TEHNO) REDACTARE: Dan Skorka
EDITOR :
CASA ORĂȘENEASCĂ DE CULTURĂ SEINI, 2008.**

***Este un omagiu la aniversarea lui
Nicu Moldovan de 70 de ani, cel fericit de menirea sa
de a fi mândru că este seinean.***

***Înalt, cu ochi albaștri, un zâmbet cald îi
încadra fața ori de câte ori îl întâlneai. Sensibil,
blând, cu o constituție plăpândă, dar aspru în
momentele care cereau acest lucru, (regretate
deseori), și-a înconjurat familia cu duioșie.***

***A cântat, s-a lăsat purtat de versuri, de
melancolică romanță. Viața lui a fost un zbucium de
căutări. Și-a dorit mereu să găsească o lume în care
să împrumute un colț din privirea lui albastră ca
acolo apoi să trăiască cu tot ce i-a fost lui drag.***

***Materialele folosite ca bibliografie au
fost cele autobiografice, articole din ziarele vremii,
câteva amintiri ale familiei sale. Mulțumim tuturor
celor care și-au deschis din cutiile amintirilor, ne-au
oferit foto-documente, în primul rând lui Nicușor,
fiul lui Nicu.***

D.S.

